

Német fúvós zene – Sváb party

Elek Szilvia beszélget Sztán István trombitaművésszel, a budapesti Weiner Leó Zeneiskola és Zeneművészeti Szakközépiskola tanárával

A Weiner Zeneiskolát és Zeneművészeti Szakközépiskolát a hazai rézfúvósoktatás egyik legkiemelkedőbb intézményeként tartja számon a zenészszakma. Számos, ma már világhíró művésznünk kezdte ez intézmény falai közt pályafutását. S aki fúvósként a Weinerben tanult, minden esetben tagja volt az iskola fúvóegyütteseinek, -zenekarainak. Merthogy az iskola fúvószenekeiraiból több is van. Valamennyinek életre hívója, létrehozója és lelkes motorja Sztán István tanár úr, aki a kezdetektől betanítója, karmestere és egyben menedzsere is az együtteseknek. Aki amellet, hogy 11 éven át igazgatta is az iskolát, fúvóegyütteseit az ország legjobbjaivá nevelte. Nem kis büszkeséggel írom le e sorokat, hisz magam is ezen iskola tanáraként dolgozom már hosszú évek óta. A különböző nagyságú és felállású együttesek közt fontos szerepet játszik a „Sváb party”, a 25 főből álló fúvós kamaragyüttes.

– *Mit jelent az együttes elnevezése? Mitől „Sváb party” egy fúvós kamaragyüttes?*

– Attól, hogy nagyrészt német népzeneét játszik. Ez a népzene német területeken, tartományonként különböző, és természetesen sajátosan egyedi a magyarországi németek népzeneje is. Hatnak rá a közelben élő más nemzetiségek, így néha ötvöződnek benne szlovák, vagy akár román elemek is. A hagyományos német, fúvósok által játszott népzene hangszerelése általában három hangszercsoportból állt; az akkordokat megszólaltató gitárból vagy harmonikából (vagy esetleg egyszerre mindkettőből), a ritmust adó ütőhangszerből és a dallamhangszerként szereplő fúvósokból. A mi együttesünk ennél színesebb hangszerelést használ, hiszen a klarinétok mellett fuvolát, oboát is alkalmazunk, és a rézfúvós hangszerek körét is bővítettük. Gyakran szerepeltetünk harmonikát, sőt a basszus kontrasztosabbá tétele érdekében csellókat is.

– *Milyen műfajú darabokat ad elő egy „Sváb party”?*

– A leggyakoribbak a keringők, polkák, indulók, de gyakran szerepel ländler és mazurka is műsorainkban.

– *A polkát és mazurkát a műzenében lengyel eredetűnek tartják. Hogyan kerültek ezek át a német népzenebe?*

– Valóban, de ismerjük ezeknek német, vagy akár cseh változatait is. Például a Böhmische Polka és számos mazurkafajta már egyértelműen német táncnak minősül.

– *A Weiner „Sváb party”-ja mikor, milyen körülmények között jött létre?*

– Először is saját „gyökereimről” meg kell említenem, hogy Békés megyében, ahol születtem, mindig is komoly hagyományai voltak a népzenei játszó, helyi fúvóegyütteseknek. Mondhatom nyugodtan, hogy családi és szülőföldemhez kötődő hagyományról van szó, amelyet később, a Zeneakadémia elvégzése után is folytattam. Segített ebben néhány olyan zeneakadémiai diáktársam (mint pl. Geiger György) is, akik közül többen a híres soroksári fúvózenekar tagjaként művelték a német fúvósmuzsikát. Fiatal trombitatanárként aztán egy fúvózenekar létrehozására kaptam megbízást 1971-ben, amellyel természetesen gyakran játszottunk sváb zenét is. A „Sváb party”, amely már elsősorban erre a muzsikára szakosodott, 1996-ban, mégpedig a XI. kerületi Német Kisebbségi Önkormányzat kérésére és támogatásával jött létre. Akkor egy németországi, pontosabban stuttgarti vendégcsoportnak szerettek volna kedveskedni a mi zenénkkel, tehát erre a felkérésre alakult meg az együttes, amely azóta is működik, és komoly sikereket ér el.

– *A Weinerben működő „Sváb party”, amelynek tagjai a zeneművészeti szakközépiskola tanulói, tehát muzsikuspályára készülő fiatalok, tudomásom szerint számos díjat nyert, éppúgy, mint az iskola többi fúvóegyüttese is.*

– Így van. Iskolánk Koncert Fúvózenekara 1993-ban egy hazai versenygyőzelem után megnyert egy szársországi nemzetközi versenyt, 2003-ban pedig Neerpeltben (Belgium) szintén első díjasok lettünk két kategóriában is. És mindemellett a magyarországi versenyeken rendre elhoztuk az első díjakat. Sváb együttesünkkel szintén több versenyen nyertünk; az 1997-től négyévente megrendezett hazai versenyeken minden alkalommal az élre kerülhettünk.

– *Ha szórakoztató, könnyed, hagyományos fúvószénéről beszélünk, mindenkinék elsősorban a német zene jut eszébe. Hogy is van ez? Más országokban nem volt olyan jelentős szerepe az amatőr, népzenei játszó fúvósoknak?*

– Természetesen vannak még más komoly fúvós múlttal rendelkező országok is, például Hollandia, Csehország, Olaszország vagy Oroszország. De ez a fajta zenélés mégiscsak a német nyelvű területek sajátja, számomra is az „igazi, hagyományos fúvózene” német.

– *Magyarországon hol működnek igazi német fúvózenekarok? És honnan lehet kottaanyaghoz jutni?*

– Pest megyében többen is vannak, például a már korábban is említett Soroksár, ahol igen régóta kiváló zenekar dolgozik. A kották, amelyeket használunk, nagyrészt kézzel írottak, ilyen az a tárnoki anyag is, amely az 1800-as évek közepéről való, s amelyből mi is játszottunk már. Fontos megemlíteni azt a magyarországi németek által kiadott 6 kötetes gyűjteményt, amely nyomtatásban tartalmaz polkákat, keringőket, indulókat (Ungarndeutsche Blasmusik – Landesraat kiadása). Az ebben található darabokat a hazai német fúvózene kiemelkedő kutatói és előadói, elsősorban Fódi János, Farkas Antal és Hollós Lajos írták le, korrektúrázták és dolgozták fel.